

Корисна модель належить до галузі біохімії, біофізики, онкології, фармакології, тощо, а саме до способу визначення зв'язування хіміопрепаратів з альбуміном.

У плазмі за зв'язування з ліками відповідають три головні білки: альбумін, кислий альфа-1 глікопротеїн і ліпідопротеїни. Препарати можуть зв'язуватися не тільки з одним білком.

Альбумін, головний білок у процесі зв'язування, становить близько 60 % від загальної кількості білків у плазмі крові, зв'язує багато лікарських препаратів, наприклад сульфаніаміди, пеніциліни і бензодіазепіни, а також багато ендогенних речовин. Тому процес зв'язування альбуміну знаходиться у сфері інтересів багатьох медичних (фармакологія, фармакотерапія, токсикологія тощо) і біологічних наук (біохімія, біофізика, фізіологія).

Рівень приєднання препарату до білків плазми зазвичай визначається двома способами: вирівнювальним діалізом або ультрафільтрацією, причому вирівнювальний діагноз застосовується частіше. В цьому випадку плазма або розчин, який містить білок, поміщається в діалізну камеру, до іншого відсіку якої заливають розчин, що не містить білок (зазвичай це фосфатний буфер). Плазма і буферний білок розділені напівпроникною мембраною з порами такого розміру, що білок крізь неї не проходить, тоді як молекули препарату, не зв'язані з білком, вільно проходять крізь цю мембрану.

До буферного розчину додається відома концентрація препарату і по досягненню рівноваги, тобто коли вільна фракція препарату в плазмі дорівнює відомій концентрації препарату в буферному розчині, поділений на загальну концентрацію препарату в плазмі.

Оскільки вільна концентрація препарату звичайно буває відносно низькою, то часто застосовується радіоактивний мічений препарат. Цей метод є простим і точним і потребує невеликих за об'ємом зразків. Прийнято вважати, що і метод ультрафільтрації, і метод вирівнювального діалізу еквівалентні і дають однакові результати.

Одним з найпоширеніших спектральних методів вирішення цієї задачі є застосування флуоресцентної спектроскопії, зокрема вимінювання гасіння власної флуоресценції білка при додаванні до нього ліганду, яке ґрунтується на застосуванні класичного або модифікованого рівняння Штерна-Фольмера. При цьому дані, отримані з застосуванням цього підходу, часто суперечать даним інших методів (калориметрії, діалізу тощо).

Таким чином, наявні методи, попри заявлену простоту, потребують додаткового обладнання і реактивів, а кількісні показники, отримані одним методом, можуть відрізнятися від таких, отриманих іншим методом.

Тому на сьогодні існує потреба в простому експрес-способі визначення зв'язування хіміопрепаратів з альбуміном, що знайде застосування при дослідженні та розробці нових лікарських засобів та визначення їх зв'язування з білками, зокрема альбуміном.

Використання запропонованого способу дозволить підвищити ефективність досліджень процесу зв'язування лікарських засобів, зокрема хіміопрепаратів, з альбуміном, який представляє інтерес в таких галузях як біохімія, біофізика, онкологія, фармакологія, тощо.

Відповідно об'єктом корисної моделі є спосіб визначення зв'язування хіміопрепарату з альбуміном. При розробці способу використовувались аптечні хіміопрепарати, які в даний час використовуються в комплексному лікуванні хворих на рак різної локалізації:

1. Гемцитабін (вміст 40 мг в 1 мл водного розчину).
2. Доксацел (вміст 40 мг в 1 мл водно-спиртового розчину).
3. Карбоплатин (вміст 10 мг в 1 мл водного розчину).
4. Паклітаксел (вміст 6 мг в 1 мл спиртово-масляного розчину).
5. Цисплатин (вміст 0,5 мг в 1 мл водного розчину).

Розроблений спосіб визначення зв'язування хіміопрепарату з альбуміном включає наступні стадії:

- а) приготування розчину альбуміну в дистильованій воді;
- б) приготування розчину хіміопрепарату в розчині альбуміну;
- в) нанесення тонкого шару хіміопрепарату в розчині альбуміну, розчину хіміопрепарату та розчину альбуміну на предметні скельця;
- г) висушування предметних скелець;
- д) дослідження предметних скелець на інфрачервоному спектрофотометрі у діапазоні 1600...1700 см⁻¹.

Попередні дослідження показали, що альбумін, розчинений у фізіологічному розчині, утворює неякісну плівку на предметному склі, тому готують 5 % розчин альбуміну в дистильованій воді. Така концентрація відповідає вмісту альбуміну в крові.

Розчин альбуміну розливають по 1 мл в 5 пробірок, в кожную додають 0,2 мл розчину хіміопрепарату, одержуючи таким чином розчини хіміопрепаратів в 5 % розчині альбуміну і використовують для визначення зв'язування хіміопрепаратів з альбуміном.

На поверхні підготовлених предметних скелець (ретельно вимитих у суміші ефіру та спирту у відношенні 1:1 та висушених) утворюють тонкий шар, рівномірно розподіляючи 0,05 мл згаданих вище розчинів хіміопрепаратів (кожний розчин на окреме скло у кількості, що досліджуються, 5 % розчину альбуміну та розчинів хіміопрепаратів в 5 %-му розчині альбуміну).

Предметні скельця з нанесеними на них розчинами, що будуть досліджуватись, висушуються протягом 20 хв. у сушильній шафі при температурі $t=36^{\circ}\text{C}$.

Реєстрація спектрів проводилась на інфрачервоному спектрофотометрі Specord M80, оснащеному приставкою відбивання ATR, у смузі Амід І (в діапазоні $1600\ldots 1700\text{ см}^{-1}$). Ця ділянка спектра, як відомо, використовується в ІЧ-спектроскопії для визначення α -спіралі, β -структури та непорядкованого клубка в білках.

Приведений вище перелік хіміопрепаратів не є обмежувачим і наведений лише з метою ілюстрації розробленого способу. Запропонований спосіб може бути використаний до будь-якого лікарського засобу, зокрема хіміотерапевтичного агента.

Корисна модель пояснюється за допомогою наступних креслень, на яких зображено:

Фіг. 1 - спектри поглинання альбуміну, гемцитабіну і альбуміну з гемцитабіном у смузі Амід І;

Фіг. 2 - спектри поглинання альбуміну, доцетакселу і альбуміну з доцетакселем у смузі Амід І;

Фіг. 3 - спектри поглинання альбуміну, карбоплатину, альбуміну з карбоплатином у смузі Амід І;

Фіг. 4 - спектри поглинання альбуміну, паклітакселу і альбуміну з паклітакселем у смузі Амід І;

Фіг. 5 - спектри поглинання альбуміну, цисплатину і альбуміну з цисплатином у смузі Амід І;

Фіг. 6 - спектри поглинання хіміопрепаратів у смузі Амід І;

Фіг. 7 - спектри поглинання альбуміну та альбуміну в поєднанні з хіміопрепаратами у смузі Амід І.

Розроблений спосіб здійснювали наступним чином.

а) готували 5 % розчин альбуміну в дистильованій воді, розчиняючи 5 г альбуміну в 95 г дистильованої води;

б) вносили згадані вище розчини гемцитабіну, доцетакселу, карбоплатину, паклітакселу та цисплатину у 5 % розчин альбуміну;

в) рівномірно наносили тонким шаром одержані на стадіях а) - б) розчини (кожний розчин на окреме скло у кількості 20 мкл) на поверхні підготовлених предметних скелець (ретельно вимиті у суміші ефіру та спирту у відношенні 1:1 та висушені);

г) предметні скельця з нанесеними на них розчинами висушували протягом 20 хв. у сушильній шафі при температурі $t=36^{\circ}\text{C}$;

д) знімали ІЧ спектри на інфрачервоному спектрофотометрі Specord M80, оснащеному приставкою відбивання ATR, у смузі Амід І ($1600\ldots 1700\text{ см}^{-1}$).

Спектр гемцитабіну має виражені смуги поглинання практично у всій області інфрачервоного спектра. Але саме в області смуги Амід І, яка є предметом наших досліджень, він не має істотних піків (див. Фіг. 1).

Якщо в області смуги Амід І спектри альбуміну і гемцитабіну являють собою практично плавну лінію, без скільки-небудь виражених піків поглинання, то в спектрі плівки, утвореної з розчину гемцитабіну в розчині альбуміну, в зазначеній області мають місце численні піки з вираженими мінімумами поглинання $1695, 1680, 1665, 1650, 1645$ і 1635 см^{-1} .

На відміну від спектрів поглинання альбуміну, доцетакселу, які у смузі Амід І являють собою практично плавну лінію, в спектрі поглинання плівки, утвореної шляхом висушування розчину доцетакселу в розчині альбуміну (див. Фіг. 2), в зазначеній області мають місце досить виражені мінімуми поглинання при $1695, 1680, 1672, 1665, 1650, 1645, 1635$ і 1615 см^{-1} - втім, менш інтенсивні, ніж у випадку альбуміну з гемцитабіном.

Спектри альбуміну і карбоплатину в області смуги Амід І (див. Фіг. 3) являють собою практично плавну лінію, без виражених піків поглинання. В той же час, у спектрі поглинання плівки, утвореної шляхом висушування розчину карбоплатину в розчині альбуміну, в зазначеній області мають місце виражені мінімуми поглинання при $1695, 1680, 1650, 1645$ і 1635 см^{-1} . Але, як і з розчином доцетакселу в розчині альбуміну, вони є менш інтенсивними, ніж у випадку альбуміну з гемцитабіном.

В області смуги Амід І спектри альбуміну і паклітакселу (див. Фіг. 4) являють собою практично плавну лінію без виражених піків поглинання. При цьому в спектрі висушеної плівки розчину паклітакселу в розчині альбуміну в зазначеній області з'являються помітні мінімуми поглинання при $1665, 1650$ і 1645 см^{-1} . Втім, ці піки мають порівняно невелику інтенсивність.

Спектри альбуміну і цисплатину в смузі Амід І (див. Фіг. 5) являють собою практично плавну лінію, а в спектрі плівки висушеного розчину цисплатину в розчині альбуміну в зазначеній області з'являються досить виражені й інтенсивні піки з мінімумами поглинання при $1700, 1680, 1672, 1650, 1645$ і 1635 см^{-1} . Водночас, поглинання суттєво збільшується на ділянці $1690\ldots 1660\text{ см}^{-1}$.

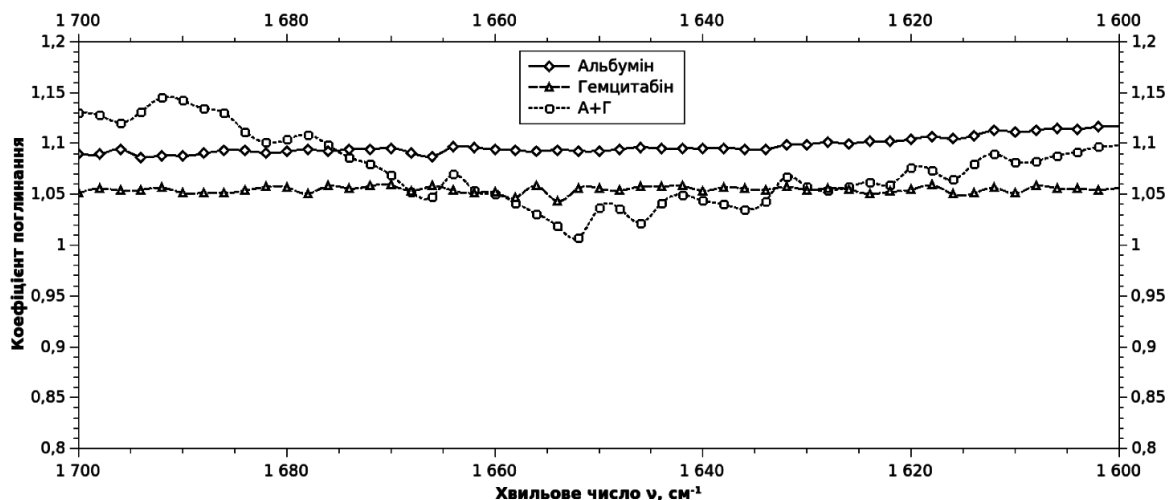
На Фіг. 6 та 7 графічно інтегрально показані ІЧ-спектри в діапазоні $1700\ldots 1600\text{ см}^{-1}$ хіміопрепаратів та їх розчинів у розчині альбуміну, які залучено до експериментальних досліджень.

З наведених спектрів добре видно, що жоден із цих препаратів у зазначеному діапазоні не має скільки-небудь виражених піків поглинання, що дозволяє знехтувати безпосереднім впливом надлишкової кількості незв'язаних препаратів на спектри поглинання зразків крові та її компонентів.

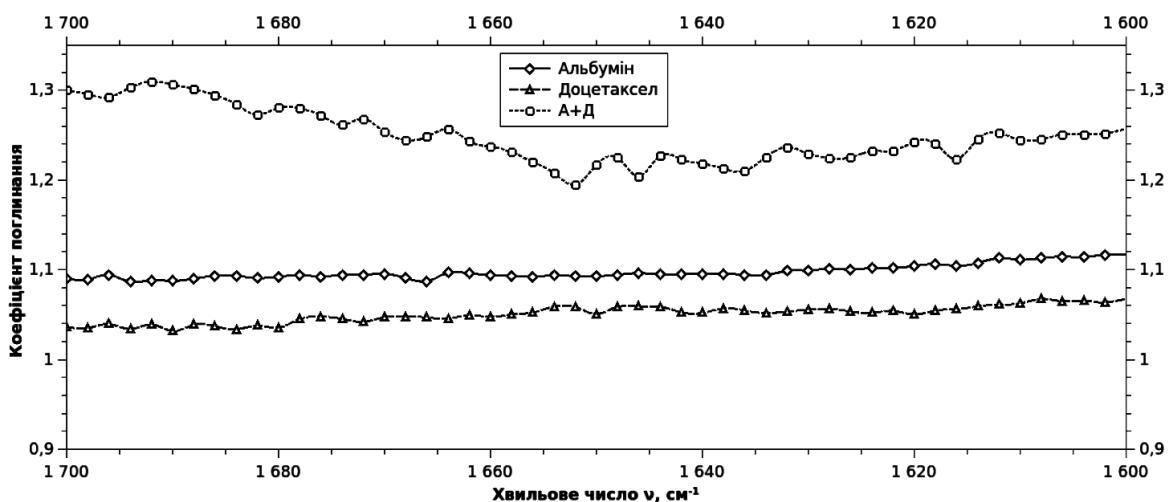
На Фіг. 7 чітко видно, що при взаємодії кожного з досліджуваних хіміопрепаратів з альбуміном відбувається структурна перебудова альбуміну, яка в ІЧ-спектрі виражається наявністю піків в областях альфа-спіралі і бета-структур.

Таким чином, запропонований спосіб дозволяє зареєструвати ефект взаємодії альбуміну з зазначеними вище хіміопрепаратами, який виражається в появі піків в області $1620 \dots 1650 \text{ см}^{-1}$, що характеризують стан альфа-спіральної бета-структурної ділянки альбуміну.

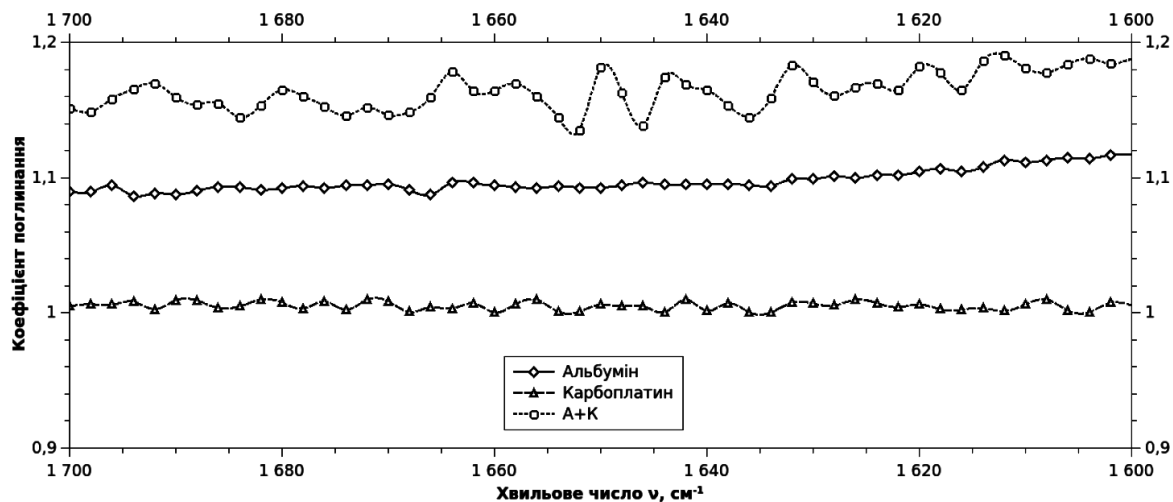
Розроблений експрес-метод (дослідження можна провести протягом півгодини) дозволяє оцінити взаємодію альбуміну з вказаними вище хіміопрепаратами, і, можливо, з іншими речовинами. Даний спосіб не потребує додаткового обладнання, крім інфрачервоного спектрофотометра, і додаткових реактивів, крім досліджуваних. При цьому в способі відсутнє контактування досліджуваного розчину з іншими середовищами.

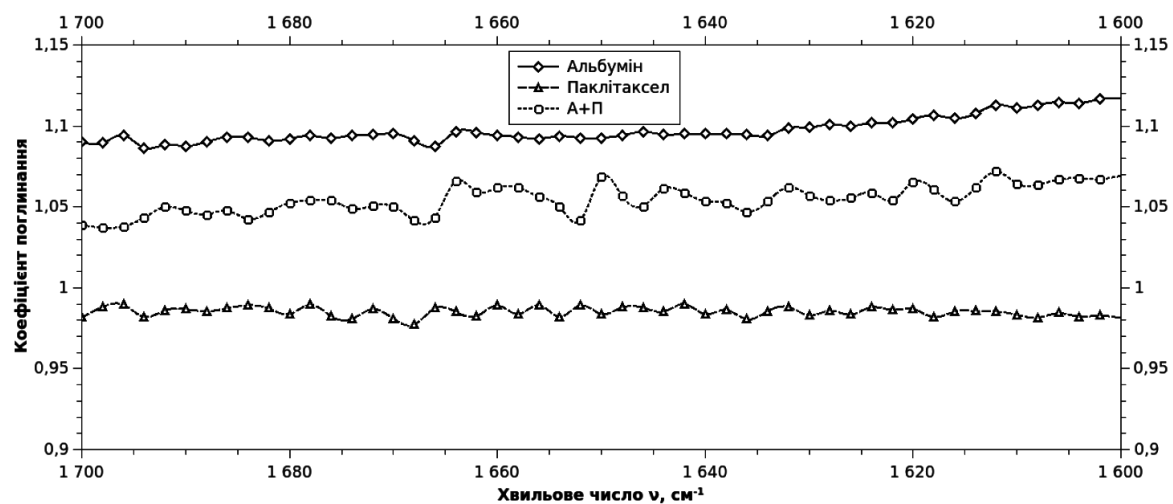
Фіг. 1

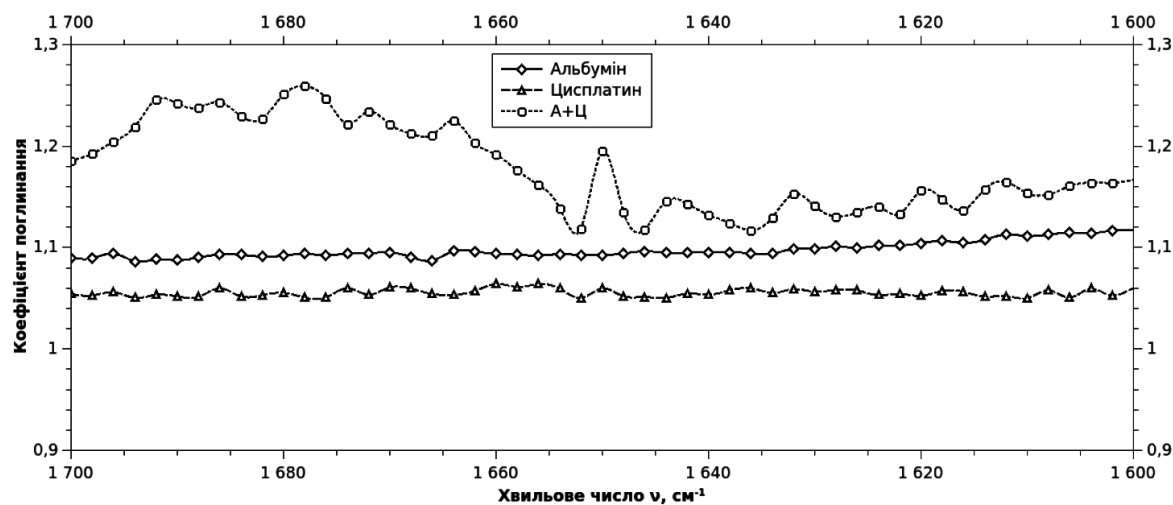
Фіг. 2

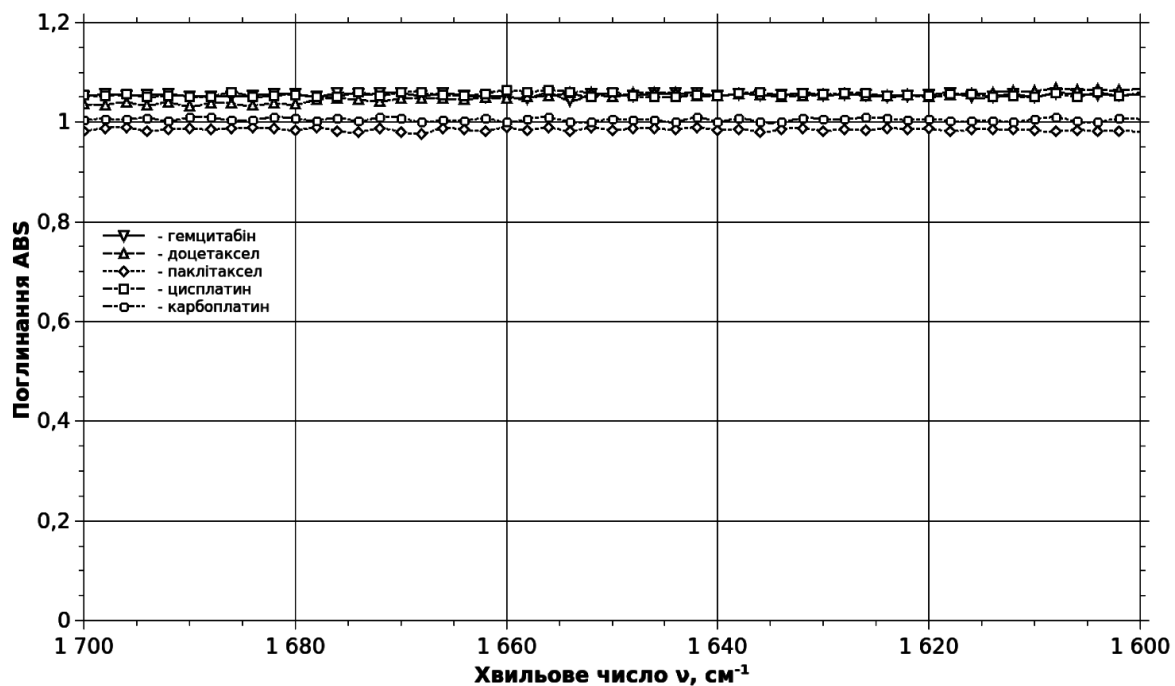
Фіг. 3

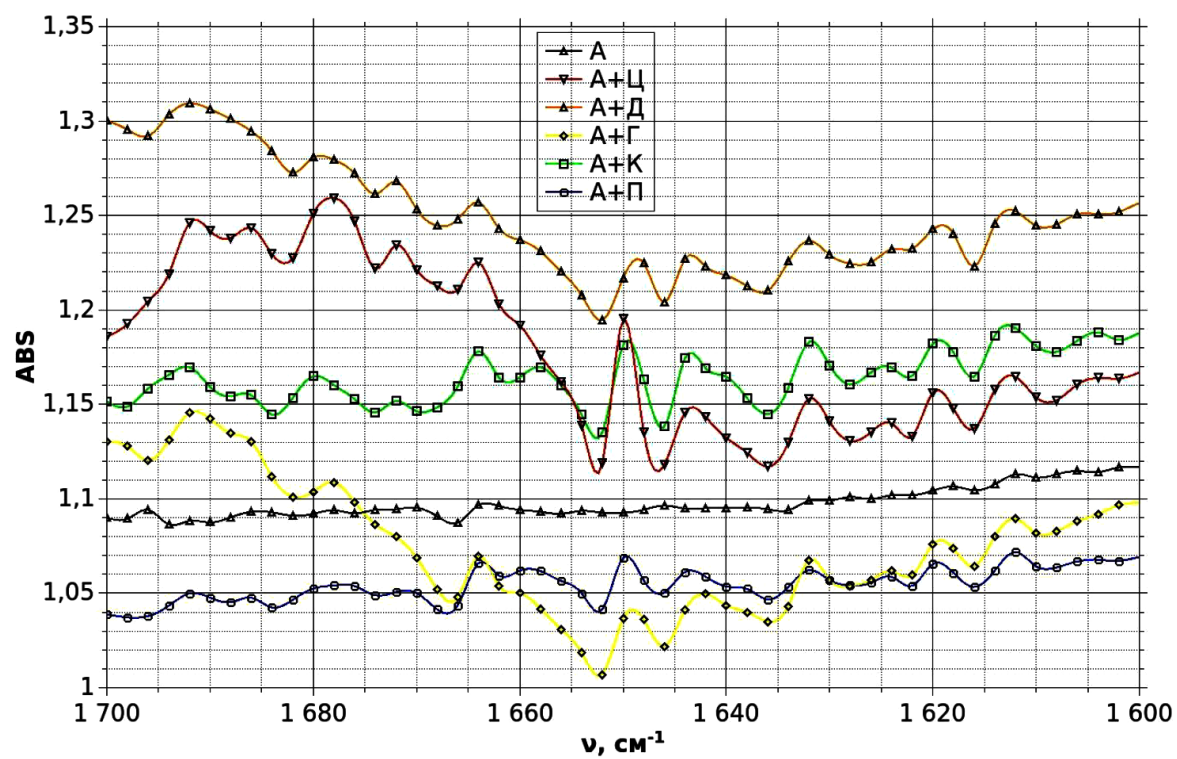
Фіг. 4

Фіг. 5

Фіг. 6

Фіг. 7